

Zemědělská škola

PŮDOHOSPODÁRSKA

04

80. ROČNÍK
PROSINEC 2017

nejlepší
dárky

JSOU Z ČESKÉ KRAJINY

#1301600

edi to rial

Marian Jurečka

ministr zemědělství ČR 2014–2017

Vážení a milí čtenáři Zemědělské školy, těší mě, že čtete tento časopis, protože to znamená, že máte co dočinění s českým zemědělstvím. Ať už jste farmáři nebo žáci středních škol se zaměřením na zemědělství, můžete na sebe být hrdí, vybrali jste si totiž obor, u kterého více než kde jinde platí, že pokud se dělá s rozumem, nabízí nespočet možností růstu a kromě jiného i pocit z dobře vykonané práce pro vás i celou společnost.

Nebudu zde hodnotit aktivity, které jsme za poslední čtyři roky společnými silami vykonali, to nechám na každém z vás, zmíním možná jen jednu neformální věc, která mě napadá při rekapitulaci mého působení v čele rezortu – myslím, že se nám podařilo rozšířit povědomí o českém zemědělství – od vidlí až po vidličku, tedy od samotné práce na poli a ve stáji, až po finální výrobu potravin. České zemědělství produkuje potraviny, které jsou velmi často lepší než od zahraniční konkurence, udržuje a zlepšuje život na vesnicích, zaměstnává tamější obyvatele, udržuje přírodu kolem nás, nabízí prostor pro relaxaci a utužení zdraví a je rovněž zajímavým ekonomickým odvětvím.

Chtěl bych vám všem za vaši práci pro české zemědělství poděkovat. Zároveň bych rád na závěr vyslovil tři přání. Přeji vám úspěchy ve všech oblastech života, přeji Zemědělské škole, aby si každý článek našel co možná nejvíce čtenářů a nakonec přeji českému zemědělství, ať vzkvétá!

(02)

prosinec 2017

+obsah

04

FAKTA

Odlehčená a nenáročná minutka na rozjezd. Zajímavé informace, které z vás udělají malou, ale opravdu malou chodící encyklopedii.

06

PŘÍBĚH

Inspirujte se příběhem z venkovského prostředí a poznejte život mezi farmou a farou.

10

ANGLIČTINA

Chcete se domluvit na farmách po celém světě? Tak nepřeskakujte tuto rubriku.

12

CESTOVÁNÍ

Oxford je synonymem kvalitního vzdělávání, ale neméně významné jsou jeho zahrady. Proto je jasné, že se do nich musí podívat Zemědělská škola.

18

AKTIVITY ŠKOL

Aktivity škol jsou kořením vzdělávání a prosincové číslo si proto ochutíme akcemi, které zažili na školách v Děčíně nebo Humpolci.

4/80

vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Mánesova 1453/75

e-mail

petrik.michal@uzei.cz

telefon

+420 222 000 381

spolupracuje

s Agronititútem Nitra,
štátný podnik,
Akademická 4,
949 01 Nitra,

e-mail

zuzana.horvathova@
agroinstitut.sk

telefon

+421 377 721 802

design

Ginger & Fred

(03)

16

KALENDÁŘ

Nepropásněte ani jednu zásadní událost v zemědělských oborech. Díky našemu kalendáři budete mít program na (skoro) každý den tohoto podzimu.

26

ZEMĚDĚJSTVÍ

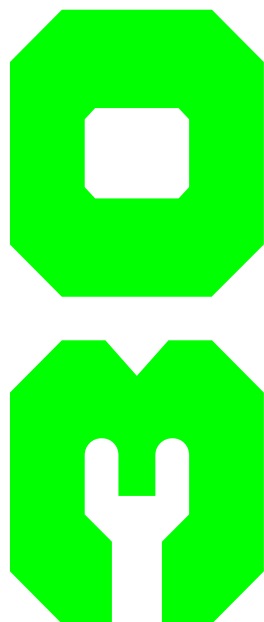
Nové informace pro odborníky na svých místech a především na místech vzdělávacích a vědeckých.

ŠEDESÁT LET NA JEDNIČKU

Největším dárkem pro každého farmáře je fungující hospodářství a úroda. Už šedesát let ale mnoho z nich touží najít pod stromečkem plechový traktůrek Zetor od firmy KOVAP Náchod. Legendární mechanickou hračku zmenšenou pětadvacetkrát oproti originálnímu Zetoru. Traktůrek rozhodně nejede nikam do starého železa a to ani přesto, že se vyrábí už od roku 1957 a letos tak slaví 60 let. Autorem traktůrku je bývalý letecký konstruktér Avie Eduard Sedlák, který se po válce vrátil do rodných Semil, s bratrem vyrábět hračky. Takže o Vánocích stačí jen naložit valník cukrovím, natáhnout klíček, zařadit jedničku, pustit a odjet do dětství.

TEXT REDAKCE | FOTO ARCHIV

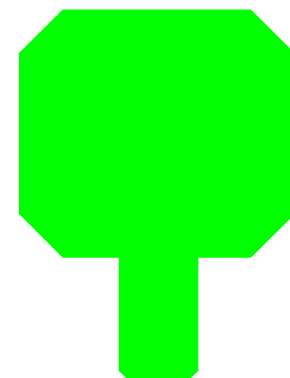

OZDOBEN REKORDEM

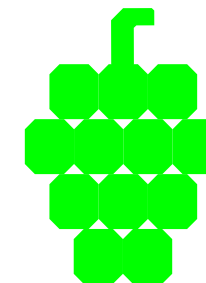
Nejvyšší vánoční strom roste v Mladkově v Orlických horách, asi 14 kilometrů od Žamberku. Třicet metrů vysoký smrk ztepilý patří k dominantám obce, nachází se blízko kostela sv. Jana Křtitele a náměstí. V roce 2013 ho pelhřimovská agentura Dobrý den zapsala do České knihy rekordů jako „nejvyšší živě rostoucí vánočně zdobený strom“ v Česku. Před mladkovským rekordmanem držela titul horská obec Kvilda na Šumavě. Její vánoční smrk měří přes 25 metrů.

VÍTE, ŽE...

Ořechy a Vánoce patří k sobě? A proto pro nás mají jádra vlašských ořechů nějaké dárky. Obsahují tzv. „zdravý“ tuk, s nezbytnými omega-3 mastnými kyselinami. Snižují riziko cévních srdečních onemocnění, mají anti-oxidační účinky, regulují krevní tlak, udržují nízkou hladinu krevního cholesterolu, jsou výbornou výživou pro mozek, odstraňují únavu a posilují imunitu. Plody vlašských ořechů se využívají převážně v potravinářském průmyslu, a to v pekařství a cukrářství, jako dochucující nebo deko-rační prvek. Lisovaný olej se v kuchyni přidává do salátů. Z ořechů se také vyrábí alkoholický nápoj, tzv. ořechovka.

Složení potravin najdete na
www.nutridatabaze.cz

FARMÁŘI VS. OSTATNÍ

Zemědělci tentokrát opět vítězí na plné čáře. A je k tomu pádný důvod. Zachránili totiž Vánoce, tedy hlavně štedrovečerní hostinu. Připravili pro nás stromečky, kapry, brambory i zeleninu na salát. Minulý rok totiž zemědělci sklídili v ČR 700 000 tun brambor. Rybáři pak jen v třeboňských rybnících během podzimu vylovili 2400 tun ryb. A lesníci každý rok v Česku zajistí vysazení kolem 120 milionů stromů. To jsou čísla, kterým v podstatě nelze konkurovat. Navíc i ovcí do živých betlémů máme v Česku dostatek, konkrétně 217 141, a to už je požehnaný počet. Ostatní tedy opět zůstávají bez bodu, ale i tak jim přejeme krásné Vánoce a do nového roku hodně úspěchů v našem přátelském utkání.

MEZI FARMOU A FAROU

TEXT IRENA PULICAROVÁ | FOTO ARCHIV

KAMIL STRAK JE KATOLICKÝ KNĚZ, POCHÁZEJÍCÍ Z PODHŮŘÍ NÍZKÉHO JESENÍKU. ZA SEBOU MÁ STUDIUM STŘEDNÍ ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V OPAVĚ A TAKÉ LÉTA PROŽITÁ V ZEMĚDĚLSTVÍ, V NĚMŽ PRACOVAL PŘED SVÝM NÁSTUPEM NA TEOLOGICKOU FAKULTU. JAKO KNĚZ SE TĚMĚŘ PATNÁCT LET VĚNOVAL MLADÝM LIDEM V OSTRAVSKO-OPAVSKÉ DIECÉZI – PRO NĚ A SPOLU S NIMI PŘIPRAVOVAL VÍKENDOVÉ ČI PRÁZDNINOVÉ AKCE, KURZY, WORKSHOPY A SETKÁNÍ V KŘEŠŤANSKÉM DUCHU, NA KTERÉ MNOHO LIDÍ VZPOMÍNÁ VÍC NEŽ VDĚČNĚ. LETOS NA PODZIM SE STAL ŘEDITELM SEKCE PRO MLÁDEŽ ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE V PRAZE, KTERÁ ZASTŘEŠUJE AKTIVITY A PROGRAMY PRO MLADÉ V CELÉ ČR.

PŘÍRODA A KRAJINA, STEJNĚ JAKO DUCHOVNÍ ŽIVOT A SLUŽBA DRUHÝM, TO JSOU SVĚTY BLÍZKÉ TVÉMU SRDCI. MAJÍ ALE ZEMĚDĚLSTVÍ A KNĚŽSTVÍ NĚCO SPOLEČNÉHO?

Při studiích na zemědělské škole jsem poznával, jak semínko musí umřít, aby přineslo úrodu. Pozoroval jsem růst rostlin ve všech fázích až do sklizně. Vždycky mě fascinovaly osevní postupy, procesy růstu plodin. Taky při chovu dobytka jsem objevoval krásu a logiku zvířat.

Při studiu teologie jsem začal nejprve filozofií, kde jsem si utvářel základy pro poznání pravdy. Pak jsem začal vstupovat do tajů poznávání Boha. Zkušenost ze zemědělství mi pomohla držet se nohama na zemi. Selská moudrost má svoji krásu. Je jednoduchá, předávaná z generace na generaci a vyzkoušená přírodním putováním člověka. Myslím, že obojí – víra a péče o krajinu – zrcadlí Boha – dobrého Stvořitele.

JAK TĚ ZKUŠENOST PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ OVLIVNILA? JAK TĚ PŘIPRAVILA NA ŽIVOT?

Velice! Můj dědeček by člověk pokorný a prostý. Společně s babičkou a mými rodiči mě naučili pracovat, ale nikdy nás do práce nenuťili. Viděl jsem příklad a za ním jsem šel. Ať to bylo při obrácení sena, kosení trávy, při jízdě traktorem nebo kombajnem. Píle a nasazení pro věc, ty mě připravily na život. Taky vděčnost za sklizené dary. A nutnost čekat, když ještě plodiny nebyly zralé. I umět přijmout těžkosti, velký vítr, prudký déšť, nepohodlí...

*PŘÍBĚH

MLADÍ, SE KTERÝMI SPOLUPRACUJEŠ, TI OBČAS ŘÍKAJÍ „FARMÁŘ“. I KDYŽ TEĎ PŮSOBÍŠ V PRAZE, CÍTÍŠ SE JÍM STÁLE – ASPOŇ TROCHU – BÝT?

Je to už více let, co jsem pracoval na farmě, ale v srdci jsem pořád zemědělec. Rád rozjímám o textu z Nového zákona o dobrém pastýři, který se stará o ovečky a ví, co a jak... Mám radost, když můžu občas manuálně pracovat. Naposledy jsem byl v lese kácet stromy, prožil domácí zabíjačku a taky mini orbu s traktorem.

JSI VĚŘÍCÍ, DOKONCE SES STAL KNĚZEM V KATOLICKÉ CÍRKVI. TO JE DNES HODNĚ VÝJIMEČNÁ VĚC. DÁ SE STRUČNĚ ŘÍCT, PROČ SES TAK ROZHODL?

Přátelé se modlili za nová kněžská povolání. Mě Bůh oslovil a já se rozhodl za Ním jít. Zjistil jsem později, že i můj dědeček chtěl být knězem. Nakonec se jím nestal, protože uposlechl svého otce a převzal statek. Svého rozhodnutí nelituji, i když vedlo k opuštění polí, lesů, luk. Pán Bůh opravdu dává stokrát víc, jak se o tom píše v Bibli.

ZMÍNIL JSI BIBLI, POSVÁTNOU KNIHU KŘESŤANŮ. PŘIPOMĚŇ NÁM, CO JE ZÁKLADEM TÉTO VÍRY. ČEMU NEBO KOMU KŘESŤANÉ VĚŘÍ?

Jde o to být dobrým člověkem. A co všechno to znamená, to často poznáváme postupně, jak dozráváme a rosteme ve víře a ve svém lidství. Je důležité přijmout křest, ve kterém

dává Bůh každému schopnost prožívat s ním plnohodnotný vztah. Tak jako myslím na blízkého člověka, zavolám mu, navštívím ho, tak denně je potřeba se modlit, trávit čas s Bohem. Víra je přátelství s Ním.

JAKÝ VZTAH MÁ KŘESŤANSTVÍ K PŘÍRODĚ, KRAJINĚ, K ZEMĚDĚLSTVÍ?

V každém koutku přírody, v její kráse může člověk zakusit Boží blízkost. Ať je to u řeky, na horách nebo ve velkoměstě Praze. Je ale otázkou, na kolik si člověk všímá a chce všímat. Na kolik vidí a chce Boží stopu v přírodě vidět.

SKORO 15 LET JSI VEDL STŘEDISKO PRO MLÁDEŽ VE STARÉ VSI NAD ONDŘEJNICÍ V OSTRAVSKO-OPAVSKÉ DIECÉZI (MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI). PŘIPRAVOVAL JSI NEJRŮZNĚJŠÍ AKTIVITY VČETNĚ DOBROVOLNICKÝCH BRIGÁD, PŘI NICHŽ MLADÍ LIDÉ POMÁHALI S PÉČÍ O PŘÍRODU, KRAJINU. PROČ POVAŽUJEŠ FYZICKOU PRÁCI ZA TAK DŮLEŽITOU?

Člověk, který nezažil přirozenou únavu z práce, neví, co to je pocit z dobře vykonané práce. Je to stav, kdy vás celé tělo bolí, ale duše jásá, protože člověk vykonal něco prospěšného. Ať je to sklizeň řepy, brambor nebo brigáda na farní zahradě. Každou smysluplnou práci se podělíme na krásu stvoření. **SPOLUORGANIZOVAL JSI CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE – PĚTIDENNÍ AKCI, KTERÁ SE**

*PŘÍBĚH

USKUTEČNILA LETOS V SRPNU V OLOMOUCI ZA ÚČASTI VÍCE NEŽ 6 000 MLADÝCH. ATMOSFÉRA TAM BYLA SKVĚLÁ; PROGRAM I CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SI POCHVALOVAL DOKONCE PRIMÁTOR MĚSTA OLOMOUC (A DALŠÍ PŘEDSTAVITELÉ MĚSTSKÝCH INSTITUCÍ). CO JE SMYSLEM TAKOVÉHO SETKÁNÍ?

Prožít sílu, radostnost víry. Mladí z různých koutů České republiky, většinou ve věku od 15 do 30 let, tady projeví své postoje a názory. Účastnili se workshopů, přednášek, sportovních aktivit, spolu se i modlili a někteří využili čas taky k návštěvám nemocných nebo seniorů, kteří jsou svými rodinami opuštěni. Všechno probíhalo v přátelském duchu a v radosti. Vidím to jako takové fajn zastavení, načerpání sil a nasměrování střílky kompasu správným směrem.

OD ŘÍJNA TOHOTO ROKU JSI ŘEDITELM SEKCE PRO MLÁDEŽ ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE. TVÝM ÚKOLEM JE PŘIPRAVOVAT JEDNORÁZOVÉ I DLOUHODOBĚJŠÍ PROGRAMY PRO MLADÉ LIDI V KŘESŤANSKÉM DUCHU. CO MLADÝ ČLOVĚK PODLE TVÉHO NÁZORU POTŘEBUJE?

Vidět dobré vzory v rodině, škole a společnosti. Příklady táhnou. Ve světě médií, hlavně internetu a sociálních sítí, je problém se vyznat. Když mladý člověk nemá věci hodnotově poskládané, neví, co a proč chce, a tak se dlouho hledá a zbytečně mu utíkají krásná léta. Vůbec nevadí, že občas padáme. Důležité je ale jít dál, s ochotou být tu i pro druhé.

ČASTO SE DNES MLUVÍ O UDRŽITELNÉM ROZVOJI, O ZODPOVĚDNOSTI ZA PŘÍRODU.

JAK O TĚCHTO TÉMATECH PŘEMÝŠLÍŠ TY?

Myslím, že by prozatím stačilo, kdybychom žili aspoň trochu skromněji. A vnímali přírodu jako dar pro každého člověka na planetě.

ŽIVOT ZEMĚDĚLCE URČUJÍ ROČNÍ OBDOBÍ – KAŽDÉ Z NICH ZVE K JINÉ PRÁCI. JAK PROŽÍVÁ PRŮBĚH ROKU VĚŘÍCÍ ČLOVĚK – KŘESŤAN, JE ZASE DÁNO RŮZNÝMI SVÁTKY A OBDOBÍMI CÍRKEVNÍHO ROKU. I KDYŽ DŘÍVE BYLO OBOJÍ ÚZCE SPOJENO, DNES TU SPOJITOST PŘÍLIŠ NEVNÍMÁME. MŮŽEŠ JI PŘIPOMENOUT?

Je pravda, že zemědělec má v každém ročním období co dělat. V zimě připravuje plán, dělá rozbory, opravuje stroje na sezónu. Na jaře je potřeba vše dát do země. Potom se čeká a ošetřuje, až přijde čas sklizně. Na podzim přicházejí žně. Zdá se mi důležité přistoupit k tomu s pokorou – nechtít mít jahody v zimě a pak v létě zimu. Každé období má svou příležitost k radosti. V křesťanském roce slavíme Vánoce v čase zimního slunovratu, dále Velikonoce – zmrtvýchvstání Ježíše Krista, spjaté s jarní obnovou země (aspoň v našich zeměpisných šířkách tomu tak je), Letnice, tedy seslání Ducha svatého na kraji léta a potom mnohé další svátky, například poutě a posvícení.

BLÍŽÍ SE VÁNOCE. JAKÉ VLASTNĚ JE JEJICH POSELSTVÍ?

Především to, že Bůh lidi neopustil, že je nám blízko. Jeho věrnost a lásku můžeme vnímat ještě intenzivněji, protože na sebe před více než 2 000 lety vzal podobu člověka v Ježíši Kristu – tedy v malém Ježíškovi, na kterého se chodíme dívat do betlémských jeslí. O tom jsou Vánoce – narodil se Ježíš, který je naplno člověkem a naplno Božím Synem. A nabízí nám naději, smysl života, radost i dnes. Rád bych pozval k tomu, aby žádné setkání a slavení nebylo prázdné. Když se těším a připravuji, tak prožitek může být opravdu požehnaný. To přeji všem čtenářům a jejich rodinám. A také pokoj v srdci.

ROLE ZEMĚDĚLSTVÍ V EKONOMICE

TEXT DOC. PHDR. JAROSLAV VORÁČEK, CSC.,
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA ČZU V PRAZE

AJ: Agriculture is by no means a homogeneous industry. It is made up of small family farms, large corporate organizations, credit and other input supply firms, marketing and processing firms, transportation networks, wholesalers, restaurants and food and fibre retailers. The agriculture or agribusiness industry is composed of a complex series of firms. These firms supply inputs to farms, produce farm products, process agricultural products, and market these commodities to final consumers. No longer do we think of agriculture as solely the physical and biological production of agricultural commodities.

Many producers are concerned about farming corporations because they think that corporations are more efficient and that their size gives them market advantages, which may put the family-farm operators at a competitive disadvantage. Farmers believe that capital markets, volume buying of production inputs, and volume selling of output afford advantages to corporate farms that are not available to them. However, most studies show that moderate-sized family farms are as efficient as most corporate farms. One would expect very little growth in corporate agriculture. This does not mean, however, that corporations will not buy agricultural land for speculative purposes and farm it for a while if the rate of return on a given piece of land is expected to be high. A large shift to corporate farming is unlikely to occur unless agricultural profits become more consistent and predictable and superior to investment alternatives.

Farmer cooperatives are an integral part of agriculture and the free enterprise economy. As an organizational form they are an alternative or addition to an individual ownership, partnership or corporations. A cooperative is defined as a business that is organized, capitalized, and managed for its member-patrons, furnishing and/or marketing goods and services to the patrons at cost. Farmer members sell their products through marketing cooperatives or buy their inputs through supply cooperatives. In doing business with these cooperatives they derive a profit called net savings. These savings or dividends are returned to the

member patrons in proportion to their business transactions with the cooperative. Therefore, in a cooperative the primary purpose is to make a “profit” for the patron owners and not for investors as in a corporation.

The farming industry is closely related to the marketing industries that are essential to transform, transport and transfer goods and fibre to the consumer. In addition, farming is served by a large number of industries that manufacture and distribute durable goods and other farm supplies used in agriculture. Farmers are buying more of their inputs rather than using farm-produced inputs. These inputs include feeds, fertilizer, fuels and energy, farm machinery, chemicals and other farm supplies and services.

CZ: Zemědělství není v žádném případě homogenní odvětví. Skládá se z mnoha malých rodinných farem, velkých korporátních organizací, úvěrových a jiných firem, které poskytují vstupy, marketingových a zpracovatelských firem, dopravních sítí, velkoobchodníků, restaurací a drobných prodejců potravin a vláken. Zemědělství či odvětví podnikání v zemědělství se skládá z komplexní řady firem. Tyto firmy dodávají farmám vstupy, produkují zemědělské výrobky, zpracovávají zemědělské výrobky a prodávají tyto komodity konečným spotřebitelům. Už dávno neuvažujeme o zemědělství jako o čistě fyzické a biologické produkci zemědělských komodit.

Mnozí výrobci jsou znepokojeni hospodářskými (zemědělskými) korporacemi, protože se domnívají, že korporace jsou mnohem výkonnější a že jejich velikost jim poskytuje tržní výhody, což může dát provozovatelům rodinných farem konkurenční nevýhodu. Farmáři věří, že kapitálové trhy, nákupy výrobních vstupů ve velkém a prodej výstupů ve velkém umožňují výhody korporátním farmám, které jim (farmářům) nejsou dostupné. Nicméně většina studií ukazuje, že středně velké rodinné farmy jsou stejně výkonné, jako většina korporátních farem. Člověk by předpokládal velmi malý růst korporátního zemědělství. To ovšem neznamená, že korporace nebudou nakupovat

zemědělskou půdu ke spekulativním účelům a hospodařit na ní po nějaký čas, pokud se očekává, že míra návratnosti na daném kusu půdy bude vysoká. Je nepravděpodobné, že nastane velký přesun ke korporátnímu hospodaření, pokud zisky ze zemědělství nebudou v souladu a nebudou předvídatelné a lepší než investiční alternativy.

Zemědělská družstva jsou nedílnou součástí zemědělství a ekonomiky svobodného podnikání. Jako organizační forma jsou alternativou nebo doplňkem individuálního vlastnictví, partnerství nebo korporací. Družstvo je definováno jako podnik, který je organizován, financován a řízen ve prospěch svých stálých zákazníků (členů), obstarává a/nebo prodává zboží a služby svým členům za úplatu. Členové-farmáři prodávají své produkty prostřednictvím marketingových družstev, nebo nakupují své vstupy prostřednictvím dodavatelských družstev. Při podnikání s těmito družstvy dosahují zisku, který se nazývá „čisté úspory“. Tyto úspory nebo dividendy se vrací členům v poměru k jejich podnikatelským transakcím s družstvem. V družstvu je tudíž prvořadým účelem dosahovat „zisku“ pro členské vlastníky a nikoli pro investory, jako je tomu u korporace.

Zemědělské odvětví je těsně spjata s odvětvími marketingovými, která jsou zásadně důležitá pro přetváření, přepravu a převod zboží a vlákna spotřebiteli. Navíc, zemědělství je obsluhováno velkým množstvím odvětví, která vyrábějí a rozdělují trvanlivé zboží a jiné farmářské dodávky, používané v zemědělství. Farmáři kupují více svých vstupů, než by používali vstupy vyprodukované na farmě. K těmto vstupům patří krmiva, hnojiva, pohonné hmoty a energie, zemědělské stroje, chemikálie a jiné farmářské potřeby a služby.

OXFORD – UNIVERZITY I ZAHRADY

TEXT A FOTO ING. HANA HONSOVÁ, PH.D., FAKULTA AGROBIOLOGIE,
POTRAVINOVÝCH A PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ, ČZU V PRAZE

cestování

Koncem léta jsem se s dcerou zúčastnila zájezdu do Anglie, který byl zaměřen především na botanické zahrady a arboreta. S prohlídkou se započalo v Oxfordu, kde to na první pohled vypadalo, jako by se tu zastavil čas. Ze všech staveb i zahrad s pověstným anglickým trávníkem na nás úplně dýchala historie.

Starobylé univerzitní město Oxford leží v jižní části Anglie, severozápadně od Londýna, na soutoku Temže a Cherwellu. Řeku Temži zde nazývají Isis. Oxford má v současnosti kolem 150 tisíc obyvatel. Město bylo založeno už v devátém století v okolí brodu pro dobytek. Již v desátém století se jednalo o důležité vojenské pohraniční město.

DLOUHÁ HISTORIE

Název Oxford vznikl spojením dvou anglických slov - ox (vůl) a ford (brod). Volně přeloženo by se tedy dalo říci volský brod. Ve městě se nachází nejstarší univerzita v anglicky mluvících zemích, což zřejmě všichni vědí. Ale zdaleka ne každý ví, že v Oxfordu leží také nejstarší botanická zahrada ve Velké Británii.

Počátky univerzity spadají do konce jedenáctého století. Přesný rok založení však není jednoznačně znám. První doložené záznamy o probíhající výuce jsou z roku 1096. K výraznému nárůstu počtu studentů došlo, když král Jindřich II. zakázal v roce 1167 Angličanům studovat na univerzitě v Paříži.

Od roku 1201 stál v čele univerzity magister scholarum Oxonie. Pro tuto funkci se od roku 1214 dodnes používá titul kancléř. Přibližně v té době začaly také vznikat takzvané colleges, které se původně omezovaly pouze na poskytování ubytování a stravy studentům a akademikům, později se ovšem jejich působnost rozšířila i na aktivity spojené s výukou.

K velkému rozvoji oxfordské univerzity došlo ve století třináctém. Tehdy byly vybudovány University College (1249), Balliol College (1263) a Merton College (1264). V té době se začaly překládat spisy řeckých filozofů. Současně s univerzitami

se stavěly i domy pro studenty. Podle tehdejšího nařízení museli studenti bydlet jen v budovách k tomu určených a předem schválených.

Podle legendy odešli někteří z profesorů po nepokojích mezi studenty a měšťany, které vyvrcholily roku 1209, směrem na severovýchod do města Cambridge a založili tam University of Cambridge. Mezi těmito dvěma univerzitami od té doby panuje rivalita, byť obvykle přátelská, a to téměř ve všech oblastech.

PRO ŽENY AŽ V DEVATENÁCTÉM STOLETÍ

Od konce patnáctého století byla výuka na Oxfordu značně ovlivněna renesancí. Pod vlivem reformace a rozkolu s římskokatolickou církví mnoho učenců uteklo do Evropy a metoda výuky se změnila ze středověké scholastiky na výuku v renesančním duchu. Během anglické občanské války se univerzita stala centrem roajalistů, zatímco město Oxford stálo na straně parlamentaristů. Od osmnáctého století se však univerzita snaží stát stranou politických konfliktů.

V druhé polovině devatenáctého století vznikly první čtyři ženské koleje. Jednalo se o Lady Margaret Hall (1878), Somerville College (1879), St Hugh's (1886) a St Hilda's (1893). Ale až v roce 1920 se ženy mohly stát plnohodnotnými studentkami a získat titul. Pět kolejí určených pouze pro muže bylo zpřístupněno ženám v roce 1974 a poslední výhradně ženská kolej St. Hilda's otevřela své brány mužům až v roce 2008. V současnosti v Oxfordu najdeme celkem 39 kolejí, na kterých studuje kolem šestnácti tisíc studentů.

MNOŽSTVÍ PAMÁTEK

Kromě univerzitních budov mohou návštěvníci Oxfordu obdivovat celou řadu dalších památek. Původní radnice Town Hall ve městě stála již roku 1292. Současná skvostná budova pochází až z roku 1893. Stavitelům se povedlo zachovat původní gotický ráz stavby.

Nejhlasitější zvon v Oxfordu Velký Tom je umístěn ve zvonici Tom Tower. Pochází z dvanáctého

století a váží 6,25 tuny. Po rozpuštění klášterů byl zvon převezen na toto místo. Od konce druhé světové války vyzvání každý večer.

Čtvercová věž s osmibokou lucernou postavená v letech 1681 až 1682 je součástí vysoké školy Christ Church a hlavním vchodem do stejnojmenné katedrály. Christ Church, jedna z největších vysokých škol v Oxfordu, byla založena v roce 1546. Součástí je i Christ Church Cathedral School pocházející ze stejného období. Jedná se o přípravnou internátní školu pro chlapce od tří do třinácti let. Katedrála Christ Church je vlastně kaple vysoké školy.

Až k Temži sahá park Christ Church Meadow, který je přes den zpřístupněn veřejnosti. Jedná se o oblíbené výletní místo. V parku s pěstěným trávníkem panuje klid a přichází si mohou vychutnat krásné pohledy na katedrálu i budovy univerzit.

BOTANICKÉ ZAHRADA

University Botanic Garden je nejstarší botanická zahrada ve Velké Británii a jedna z nejstarších vědeckých zahrad na světě. Byla založena v roce 1621 pro pěstování rostlin k léčebným výzkumům. Z doby vzniku zahrady se do dnešní doby ale podařilo dochovat pouze prastarý tis. Cílem založení zahrady bylo posílit prosperitu učení a oslavovat přírodu. V současnosti tato botanická zahrada obsahuje nejkompaktnější sbírku rostlin na světě.

Oxfordská botanická zahrada se rozkládá na ploše 1,8 hektarů. Co do rozlohy tedy není nijak ohromující, ale nabízí skvostné květinové záhony. Zahrada je místem vhodným pro příjemné procházky a chvíle oddechu. V současnosti botanická zahrada ve třech částech zahrnuje více než osm tisíc druhů rostlin.

Ve sklenících najdeme orchideje, palmy či kaktusy. Před několika lety se zdejším zahradníkům podařilo přetopit jeden ze skleníků. Výsledkem bylo, že jeden z kaktusů začal po mnoha letech kvést.

Do zahrady vedou tři vchody. Nejstarší kamennou raně barokní vstupní bránu pocházející z roku 1633 doplňuje socha mecenáše zahrady, hraběte z Danby. Kromě jeho sochy jsou zde k vidění ještě sochy Karla I. a Karla II. Danbyho brána ústí do hlavní oxfordské třídy High Street.

Podél High Street se nachází řada univerzitních a dalších historických budov. Naproti botanické zahradě leží Magdalen College School. Jedná se o soukromou školu pro chlapce ve věku od sedmi do osmnácti let. První písemné důkazy o této škole pocházejí z roku 1480. Většina těchto žáků pak studuje na univerzitách přímo v Oxfordu nebo v Cambridgi.

VÁNOCE NA DLASKOVĚ STATKU

Na závěr návštěvní sezóny připravilo Muzeum Českého ráje již tradiční výstavu, která návštěvníky uvede do přípravy a vlastní oslavy vánočních svátků v bohaté selské usedlosti. Zatímco ve světnici v patře budou probíhat všední práce čeledínů a děveček, spojené s adventními dny, přileží Dlaskova statku ovládne sváteční atmosféra oslavy Štědrého dne. Expozici doplní božehodový stůl ve výměnku, připomínající tradici tzv. „obžerné neděle“, kterou si naši předci vynahrzovali štedrovečerní postní stůl. Návštěvníci se tak budou moci seznámit s tradicemi našich předků, které dokládají nejen úctu našich předků nejen k náboženské tradici, ale i ke zdrojům obživy – k půdě, domácímu zvířectvu, k přírodě.

www.muzeum-turnov.cz

Dlaskův statek v Polánkách

**VÝSTAVA VÁNOČNÍ FLO-
RISTIKY A ZEMĚDĚLSKÉ
TECHNIKY LITOMYŠL**

Na 20. ročníku předvedou své mistrovství a zručnost žáci lesnických škol. Studenti předvedou tradiční i nejnovější floristické trendy. Vánoční aranžmá, historické motorky a nejmodernější zemědělská technika potěší rodiče a děti si mohou vyrobit dáreček pro své blízké pod stromeček.

**Střední škola
zahradnická a technická,
Litomyšl**

JISKŘIVÉ VÁNOCE

Vánoční výstava, během níž předvedou trubači z Lesnické a dřevařské fakulty Vánoční vytrubování; www.mendelu.cz

Rybniční zámeček v Lednici

SKANZEN TŘEBÍZ

Postavy v kostýmech,
tradiční zvyky, příprava na
Vánoce na staročeském
statku, nápadité tvořivé díl-
ničky s originálními výrobky

Cífkův statek ve skanzenu v Třebízi

TŘETÍ ADVENTNÍ NEDĚLE NA OHRADĚ

Malování vánočních koulí,
zdobení stromečku, který
pak společně při zpěvu
koled rozsvítíme.
www.nzm.cz

NZM, Zámek Ohrada

VÁNOČNÍ STROMKY - STROMY PRO ŽIVOT

Přijďte si pro vánoční
jedličku v květináči.
Ze zakoupených stro-
mečků pak na jaře zasa-
díme kousek nového lesa.
Výsadba jedliček je každo-
ročním vyvrcholením
iniciativy na podporu
původní české dřeviny
– jedle bělokoré.
www.veronica.cz

**Nadace Veronica,
Panská 9, Brno**

ADOPCE JEDLIČEK

Již druhým rokem je možné ve středisku ekologické výchovy Toulcův dvůr zakoupit jedličku v květináči a po svátcích společně zasadit zpět do přírody.

**Toulcův dvůr,
Praha – Hostivař**

RÁJ A ZAHRADY SOUVISEJÍCÍ

Zahrady perské, antické
a středověké – klášterní
i světské v přednášce
Ing. Zdeňka Nováka.
www.nzm.cz

NZM Praha

ZAHRADA A JEJÍ SLOŽKY

Tématem přednášky bude zahrada a její složky, plocha, prostor, světlo, rostliny, stavby a umělecká díla.

NZM Praha

NASTAL ČAS VÁNOČNÍ...

Výstava betlémů
19. a 20. století ze sbírek
Slezského zemského
muzea.
www.dumumeniopava.cz

Dům umění, Opava

KONFERENCE VARRO-AMONITORINGSYSTEM, IX. SETKÁNÍ

Setkání spolupracujících
chovatelů při monitorování
varroózy v ČR a na SK.

**Agronomická fakulta,
MENDELU, Brno**

PRAHA V ČASE VÁNOČNÍM

Výstava přibližuje prostřednictvím muzejních sbírkových předmětů tradice a slavení vánočních svátků na území Prahy v 19. století a první polovině 20. století. Dominujícím prvkem výstavy je interiér vánočně laděného salonu pražské měšťanské rodiny z konce 19. století, který přibližuje podobu oslav Vánoc v kruhu rodinném, zvyk zdobení vánočního stromku a vánoční obdarovávání. Bohatost měšťanského prostředí navíc dokresluje štedrovečerní herna, která dětem nabídne možnost pohrát si s hračkami, které pražské děti dostávaly v minulém století. Poznání Vánoc také přiblíží interiér provoněné měšťanské kuchyně, která představí vánoční jídelníček a prostřednictvím doprovodných programů i pekařské řemeslo – pečení vánočního, novoročního a masopustního pečiva.

www.muzeumprahy.cz

Zámecký areál Ctěnice

aktivity

MISTROVSTVÍ FLORISTŮ ČR – DĚČÍNSKÁ KOTVA 2016

TEXT A FOTO ING. OLGA FOJTÍKOVÁ, SŠAZE A. E. KOMERSE, DĚČÍN-LIBVERDA

V

e znamení „Království květin“ a „Karla IV.“ proběhl letos jubilejní 45. ročník Mistrovství floristů České republiky - Děčínská kotva, která je zařazena do prestižního programu Rodinné stříbro Ústeckého kraje. Vážnost akce dokládá rovněž záštita ministra zemědělství Mariana Jurečky a hejtmana pořadajícího kraje Oldřicha Bubeníčka.

Za účasti významných osobností regionu a především předních odborníků floristiky obdrželi na závěr dvoudenního klání ceny ti nejlepší, přičemž vítězství patřilo mužům. Absolutním Mistrem floristou ČR v kategorii junior se stal Tomáš Hakl ze Střední školy zahradnické Kopidlno, titul Mistr florista ČR v kategorii senior si odnesl Jaromír Kokeš z Dambořic, který obhájil své loňské prvenství. Řadu ocenění si odnesly i reprezentantky spolupřátel Střední školy zahradnické a zemědělské A. E. Komerse Děčín. Karolína Žáčková stála na vítězných stupních ve všech disciplínách seniorů a skončila celkově stříbrná, v juniorech si celkové druhé místo odnesla Iva Bouzková.

Jubilejní slavnostní galavečer se nesl v duchu milých vzpomínek na nedávno zesnulého zakladatele Děčínské kotvy Antonína Kubíčka, kterému

přítomní vzdali hold potleskem vstojе, stejně jako přítomnému floristovi Jiřímu Dvořákovi, který byl na pódiu uveden do síně slávy. Ten po desetiletích také vystoupil na nejvyšší stupeň vítězů, který mu byl u příležitosti jeho první výhry v Děčíně, při tehdejší vyhlášení, omylem odepřen.

Novou knihu vydanou časopisem Floristika pokřtila v průběhu večera stylově, přírodním jehličím, reprezentantka mezinárodní soutěže ve floristice Europa Cup 2016 a vítězka Děčínské kotvy 2014 - Klára Franc Vavříková.

Na krásy květinových vazeb zvou organizátoři, Svaz květinářů a floristů ČR, Olomouc a Střední škola zahradnická a zemědělská Antonína Emanuela Komerse, Děčín - Libverda, až do neděle 15. května. K vidění budou nejen v jižních zahradách děčínského zámku, kde probíhala soutěž květinových kompozic na téma „Roh hojnosti“, ale především v prostorách obchodního centra Pivovar v Děčíně, kde jsou umístěna aranžmá tvaru kříže, výsledky tajné disciplíny s názvem „Překvapení pro Karla IV.“, i svatební dekorace do vlasů, které tvořili soutěžící pod názvem „Šperk pro budoucí královnu“.

JÍZDA ZRUČNOSTI 2017

TEXT A FOTO JOSEF HORNÍ, ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ AKADEMIE V HUMPOLCI, PRACOVÍŠTĚ SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU

JOSEF

Letošní oblastní kolo Jízdy zručnosti pro Kraj Vysočina se konalo 4. května ve Světlé nad Sázavou, která je odloučeným pracovištěm ČZA, střední školy v Humpolci. Tradiční soutěž se ve Světlé koná bez přerušení již po sedmácté v řadě. Současně s Jízdou zručnosti se tradičně konaly i další doprovodné soutěže určené pro veřejnost – couvání traktoru s vlekem vícenásobným zalomením, manipulace s hydraulikou traktoru na přesnost a ovládání hydraulického nakladače.

Kromě podívané na soutěžní dráze byla jako vždy pro návštěvníky připravena rozsáhlá výstava historické zemědělské techniky, která je v areálu dílen vystavena ve stále muzejní expozici. Další části areálu dílen pak obsadila moderní zemědělská technika většiny významných firem, působících na trhu. K vidění bylo téměř vše: od traktorů a samojízdných

řezaček, přes stroje pro práci s pícninami, půdozpracující stroje a nakladače, až po malou mechanizaci.

Slavnostní zahájení proběhlo za účasti zástupce Zemědělského svazu pana Ing. Vladimíra Píchy, ředitele ČZA Mgr. Otakara Březiny, místostarosty Světlé nad Sázavou Josefa Hníka a předsedy Okresní agrární komory Havlíčkův Brod Václava Vačka.

Koordinátorem hlavní soutěže se od letošního roku stal Zemědělský svaz ČR v rámci projektu Zemědělství žije! Podmínkou postupu do celostátního kola bylo mimo jiné umístění na prvním až třetím místě a místní příslušnost vysílající školy k danému kraji. Z tohoto důvodu byl počet soutěžících v letošním roce nižší, než bylo ve Světlé nad Sázavou zvykem. Dvacet čtyři soutěžících mělo za úkol projet náročnou trať, na které pro ně bylo přichystáno dvanáct různě obtížných úkolů.

Za každou chybu, kterou udělali, následovala penalizace a trestné body. Mezi soutěžními prvky se tradičně objevuje například zacouvání do garáže, jízda po lávce, přistavení vleku k rampě, slalom, průjezd osmičkou nebo úzký profil. Na trati se měří čas, ke kterému se připočítávají trestné body, respektive minuty za chybně provedené prvky jízdy. Důležitější než dosažený čas je však právě přesnost jízdy, která má díky zmíněným trestným bodům v konečném zúčtování často rozhodující slovo.

V této královské disciplíně ovládání traktoru se žáci světelské školy umístili na prvním, druhém a na pátém místě. Do celostátního kola postoupili Václav Provazník z ČZA v Humpolci, pracoviště Světlá nad Sázavou, Roman Bartošek

z SPŠ a SOU Pelhřimov, pracoviště Kamenice nad Lipou a Jiří Dvořák ze SOŠ Nové Město na Moravě. Vynikající výsledky světelských traktoristů v těchto soutěžích tak byly znovu obohaceny o cenné první místo. Na každého účastníka čekaly propagační předměty četných firem vystavujících v areálu školy zemědělskou techniku.

Vyhlášení vítězů byli přítomni další významní hosté, mimo jiné pan senátor Jaromír Strnad a radní Kraje Vysočina pro oblast školství paní Jana Fialová.

Vítězové dostali poháry a hodnotné ceny od sponzorů. Tato soutěž má od roku 2014 svůj putovní pohár, který díky úspěchu domácího jezdce zůstal pro letošní rok doma ve Světlé nad Sázavou.

LIGA ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL

TEXT ING. DARIE KOTYZOVÁ | FOTO JIŘÍ BĚLOHLAV, STŘEDNÍ ŠKOLA ZEMĚDĚLSKÁ A VETERINÁRNÍ LANŠKROUN

Jednou z velice atraktivních mimoškolních aktivit našich studentů je účast v seriálu jezdeckých závodů nazvaných Liga zemědělských škol. Organizace těchto hobby závodů ve spolupráci s Českou jezdeckou federací má již dlouholetou tradici. Soutěže v parkurovém skákání jsou organizovány pro studenty a mistry odborného výcviku (učitele jezdectví) zemědělských škol a učilišť. Dnes mezi stálé účastníky patří následující školy: SZeŠ Lanškroun, SZeŠ a VOŠ Chrudim, SZeŠ a VOŠ Benešov, ČZA Humpolec, SŠCHKJ Kladruby, SZeŠ Přerov, SOU Velká Chuchle a SZeŠ Brandýs nad Labem. Některé školy ve svých areálech přímo organizují jednotlivá kola. Jiné pouze vysílají své žáky, aby se jich účastnili. V průběhu školního roku 2016/2017 se na jednotlivých kolbištích vystřídalo více než 60 studentů, z nichž ti nejlepší se velice často umísťovali v jednotlivých soutěžích na předních příčkách.

Seriál těchto závodů se skládá z několika základních kol, která jsou pořádána na podzim a na jaře daného školního roku. Soutěže jsou vypsány většinou v následujících stupních obtížnosti: „ZZ“ (parkur do 80 cm) jako zahajovací soutěž především pro začínající jezdce, „Zm“ (parkur do 90 cm) soutěž pro všechny jezdce, „Z“ (parkur do 100 cm) jako mistrovská soutěž pro studenty a „ZL“ (parkur do 110 cm) může být jako soutěž otevřená pro všechny jezdce a koně, popřípadě určená jako samostatná soutěž pro učitele odborného výcviku.

Průběžné výsledky z jednotlivých kol mistrovské soutěže studentů se přepočítají dle daného klíče na body (1. místo - 10 bodů až 10. místo - 1 bod) a ty se potom sčítají. Vytváří se tak žebříček jezdců dle umístění v jednotlivých kolech. Vítěz a další umístění v celkovém hodnocení jsou vyhlášeni a oceněni při finále Ligy zemědělských škol. Dříve se toto finále vždy konalo v Pardubicích při zářijové výstavě Koně v akci, kterého se mohli účastnit jezdci a koně, kteří absolvovali alespoň tři základní kola ligy škol. V současné době finále probíhá na závěr školního roku a pořadatelem je vybraná střední škola. Zde proběhne poslední

započítávané kolo a následně jsou vyhlášeny celkové výsledky za daný školní rok. Toto finále je pod záštitou ministra školství, který věnoval nejlepším závodníkům krásné floty a poháry. Dekorováno a oceněno je vždy deset nejlepších jezdců v daném školním roce.

Finále pro školní rok 2016/2017 bylo organizováno ve Střední škole zemědělské a veterinární Lanškroun dne 6. 6. 2017.

Více informací o lize zemědělských škol a kompletní výsledky najdete na webové adrese: <http://liga-zemedelskych-skol.webnode.cz>.

Výsledky ligy zemědělských škol – školní rok 2016/2017			
Z – mistrovská soutěž pro studenty			
Umístění	Jezdec	Celkem bodů	Škola
1. místo	Nikola Boháčová	65	SZeŠ a VOŠ Chrudim
2. místo	Karolína Vaňková	49	SZeŠ a VOŠ Chrudim
3. místo	Tereza Hubáčová	41	SZeŠ a VOŠ Chrudim
4. místo	Martin Vašák	28	SZeŠ a VOŠ Benešov
5. místo	Kateřina Jirásková	25	SZeŠ a VOŠ Chrudim
6. místo	Dominika Palánová	23	ČZA Humpolec
7. místo	Andrea Svejková	21	SZeŠ Lanškroun
8. místo	Nicole Gromošová	20	SZeŠ Brandýs nad Labem
9. místo	Nikoleta Špůrová	20	SZeŠ Lanškroun
10. místo	Martina Rozkydalová	16	SZeŠ Přerov

SOUTĚŽ STŘEDNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL S EKOLOGICKOU TÉMATIKOU „ZEMĚDĚLEC – KRAJINÁŘ“

TEXT A FOTO KOORDINÁTOR KEV ING. ZDEŇKA JANKOVSKÁ, MGR. BC. ŠÁRKA KUČEROVÁ, VOŠ A SZEŠ TÁBOR

Dne 28. 3. 2017 se uskutečnilo přátelské setkání žáků zemědělských škol České republiky a jejich vyučujících na Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole v Táboře u příležitosti konání již čtvrtého ročníku soutěže s ekologickou tematikou „Zemědělec – Krajínář“. Jako ústřední téma letošního ročníku byl zvolen „udržitelný turismus“, neboť rok 2017 je vyhlášen světovou organizací UNESCO jako „Rok udržitelného turismu – tradice, zvyky“.

Na soutěž se přihlásili zástupci zemědělských škol z Chrudimi, Třebíče, Humpolce a samozřejmě z pořadatelské školy VOŠ a SZEŠ Tábor. Dvoučlenná družstva žáků druhých a třetích ročníků plnila bodované úkoly z oblasti sídla v krajině (úkol na PC), hospodářský dvůr - kategorie hospodářských zvířat, výpočtů zásob organických hnojiv, hospodářská zahrada - poznávání základních druhů zeleniny mírného pásma, voda - rybník - poznávání tržních druhů ryb, zemědělské plodiny - poznávání obilí, zrnin, celých rostlin, hlavní zásady zemědělské praxe. Praktická část soutěže spočívala v plnění úkolů a otázek k danému tématu. Žáci měli prokázat znalosti práce s PC a webovými stránkami. Závěrečná část soutěže, prezentace na téma „Udržitelný turismus“, proběhla v prostorách školy. Porotu k této části soutěže tvořili pedagogové,

doprovázejí soutěžící žáky.

Vítězem se na základě získaných bodů, i když v poměrně těsném pořadí, stala dvojice žáků z VOŠ a SZEŠ Tábor - Vojtěch Hunal a Jakub Chlasták. Na druhém místě opět skončila pořadající škola zastoupená Ondřejem Fulínem a Natálií Holubovou a třetí místo obsadila Česká zemědělská akademie Humpolec a její soutěžící Jiří Blažek a Josef Kukla. Slavnostní vyhlášení vítězů, předání cen a diplomů se konalo za účasti ředitelky školy Ing. Blaženy Hořejší.

Setkávání budoucích zemědělců i formou takovýchto soutěží má velký

význam, neboť současný zemědělec je zároveň i tvůrce krajiny. Svou činností chrání půdu před vysušováním, poškozováním, degradací, ztrátou půdní úrodnosti, zároveň svou činností udržuje celkový estetický vzhled krajiny a ovlivňuje rekreaci a turismus v krajině.

Děkujeme všem účastníkům a ještě jednou blahopřejeme k úspěšné reprezentaci svých škol.

Srdečně Vás zveme na pátý ročník soutěže „Zemědělec – Krajínář“, která proběhne příští rok na přelomu března a dubna.

Těšíme se na shledanou.

VĚDĚLI JSTE, ŽE

**ŽE SLEPIČÍ VEJCE
MAJÍ STEJNÝ
OBSAH TUKU
JAKO PSTRUH?**

SLOŽENÍ POTRAVIN NAJDETE NA
WWW.NUTRIDATABAZE.CZ

NUTRIDATABAZE.CZ
databáze složení potravin
České republiky

**NUTRIDATABAZE
.CZ**

**DATABÁZE SLOŽENÍ POTRAVIN
ČESKÉ REPUBLIKY**

Víte, jaké složení mají potraviny,
které jíte?

Na nutridatabase.cz vyhledáte složení
potravin jednoduše podle názvu, abecedy,
nutrientu či skupiny.

Databázi spravuje Ústav zemědělské
ekonomiky a informací v Praze za podpory
Ministerstva zemědělství a ve spolupráci
s celoevropskou sítí pro informační zdroje
o potravinách EuroFIR (European Food
Information Resource).

KONTAKT:

Ústav zemědělské ekonomiky a informací
Mánesova 1453/75
120 00 Praha 2

www.nutridatabase.cz
www.uzei.cz

+420 222 000 284
machackova.marie@uzei.cz

ZEMĚDĚLSKÁ KNIHOVNA
ANTONÍNA ŠVEHLY

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ

ROK 2017 V ZEMĚDĚLSKÉM ŠKOLSTVÍ

TEXT A FOTO ING. ALENA KRAJÍČKOVÁ

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, z. s. uspořádala dne 16. listopadu 2017 Členskou schůzi. Hostitelem setkání členů Asociace - ředitelů zemědělských škol, školních hospodářství a vzdělávacích institucí - byla Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov s ředitelkou školy paní PaedDr. Ivanou Dobešovou.

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Po přátelském zahájení seznámil přítomné se zprávou o činnosti za uplynulé období předseda Asociace **Mgr. Otakar Březina**, ředitel České zemědělské akademie v Humpolci.

Za uplynulé období se Výkonný výbor Asociace sešel čtyřikrát. Pravidelně byli na jednání zváni zástupci ministerstva zemědělství, ministerstva školství, Národního ústavu pro vzdělávání, Agrární komory ČR, Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity, Institutu celoživotního vzdělávání MENDELU a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a projednávány byly

ZEMĚDĚJSTVÍ

aktuální otázky a koncepční záležitosti - především ze strany ministerstva školství přicházela řada změn, na které výbor pohotově reagoval.

Z agrární komory a ministerstva zemědělství dostává Asociace k připomínkování **legislativní návrhy**, které spadají do oblasti zemědělského vzdělávání. Členové Výkonného výboru se zúčastnili na pozvání Poslanecké sněmovny ČR některých jednání podvýboru pro střední školy - zabývali se zejména kariérním řádem, maturitou z matematiky...

Asociace velmi přivítala nedávnou **změnu redaktora časopisu Zemědělská škola**. Mgr. Michal Petřík se snaží o modernizaci a čtivost časopisu, má velkou snahu někam časopis posunout, zpřístupnit jej i žákům, a proto výbor žádá ředitele o podporu v jeho dalším šíření a propagaci.

V uplynulém roce byl řešen především **nový systém financování škol**, diskuze probíhaly po celý rok. Tato otázka ředitele velmi zajímá, protože potřebují vědět, zda budou mít dost finančních prostředků na přímé náklady. Předseda Asociace vysvětlil, jak jsou v současnosti nastavené parametry pro pedagogické pracovníky: *V posledním připomínkovém řízení jsou koeficienty PHmax - což jsou maximální počty hodin, které při průměrné naplněnosti tříd může škola využít a dostane je zaplacené. Pokud škola nevyužije horní hranici,*

ministerstvo zaplatí jen školou vykázané, tzn., že nedostane automaticky ty peníze, které ji z PHmax vyjdou. (Pokud má nižší počet hodin, než vypočtené podle koeficientů, dostane zaplacen to, co reálně učí. Pokud naopak koeficient překročí, dostane zaplacené hodiny pouze do výše toho koeficientu.) Naprostá většina škol by se měla do koeficientů „vejít“, parametry chce ministerstvo školství časem přehodnocovat. Asociace předpokládá, že tento systém bude spravedlivější. U nepedagogických pracovníků je situace momentálně nepřehlednější, informací je velmi málo. Ministerstvo školství zmapovalo stav a zjistilo, že je potřeba na všech typech škol navýšit v průměru počet nepedagogických pracovníků o 30 %, což je dosti nereálné. Řeší se proto nárůst ve třech etapách. Asociace usilovala (zatím bez odezvy) prosazení školního hospodářství a dalších subjektů za odloučené pracoviště s možností uvedení počtu nepedagogických pracovníků. Je to specifikum našich rezortních škol, které by si zohlednění zasloužilo.

Naprosté většiny našich škol se týkají **řidičská oprávnění**. Nedávno se uskutečnilo na ministerstvu školství jednání, dosaženo bylo kompromisního řešení, které by mělo být přijatelné pro naprostou většinu škol. Naše školy mají z 60 % vlastní autoškolu, 20 % škol činnost provádí službou (nasmmlouvaná se soukromou autoškolou)

a 20 % kombinací. Není proto možné financovat hodiny výuky, škola, která řidičská oprávnění žáků zajišťuje službou, by nedostala nic. Ministerstvo stanoví průměrnou cenu, a ta se stane normativem na žáka a daný typ autoškoly. Normativ ale bude rozdělen do všech ročníků studia, je však nárokový a odvíjet se bude od počtu žáků daného ročníku u daného oboru.

Diskutuje se také o **financování svářečských průkazů**. Na našich školách je učitel svařování většinou zároveň i učitelem odborného výcviku, ale škola může při vlastní svářečské škole na smlouvu zaměstnávat svařovacího technologa. Schůzka na téma se připravuje, je potřebné i řešit finanční náklady na materiál i další otázky...

Výkonný výbor Asociace se často zabývá řešením neúměrné **administrativní zátěže** na školách u nepedagogických pracovníků. Nárůst administrativy ve školách (např. zavedení *GDPR - General Data Protection Regulation - ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů*) přinese nutnost posílení počtu nepedagogických pracovníků, kteří budou tyto činnosti zajišťovat.

Asociace řešila rovněž záležitost **financování tříd**, ve kterých se vyučuje různé zaměření jednoho oboru - v našich oborech jde o častý příklad. Podkladem pro ministerstvo školství je výkaz a MŠMT se odmítá zabývat tím, aby posílilo financování takovéto třídy, např. drobnou úpravou koeficientu počtu odučených hodin (např. posílením hodnoty PHmax).

S oběma ministerstvy - školství a zemědělství - komunikuje Asociace velmi intenzivně. S MZe tradičně řeší dotační titul **Školní závody**, je dobře, že Školní závody fungují a zvyšují tak praktické dovednosti žáků. Uvažovalo se i o rozšíření jejich počtu na školu (ze dvou na vyšší číslo). Intenzivně se řešila **Centra odborné přípravy** (dotační titul pro 30 vybraných škol v ČR). V letošním roce nastal u COP problém s vyúčtováním investic v souvislosti s pozdním vyrozměněním o poskytnuté dotaci ze strany ministerstva zemědělství.

V tomto období se také pracuje na marketingové strategii **propagace zemědělských škol**. Představa Asociace je, aby MZe propagovalo zemědělství a zemědělské školy celorepublikově, pozitivními zprávami, s důrazem na stavovskou hrdost

a nenahraditelnost práce zemědělců, aby poukázalo na dnešní moderní vybavení, stroje, vyžadující dobré znalosti a praktické dovednosti. Asociace vítá ale i nabídku firmy Než zazvoní, s.r.o. na zkvalitnění propagace každé školy. Propagaci napomáhá i finanční podpora celorepublikových odborných soutěží škol, kterou ministerstvo zemědělství poskytuje přes Asociaci. Za významnou je považována rovněž soutěž České ručičky (pořádá Jihomoravský kraj), kde jsou vyhodnoceni nejlepší učni roku, a to v 21 oborech (z našich oborů: opravář zemědělských strojů, zahradník, lesní mechanizátor), která slouží k propagaci řemeslných oborů.

A spolupráce s dalšími vzdělávacími institucemi? Asociace komunikuje s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací, který připravuje **vzdělávání a školení** pedagogů, a zajišťuje vydávání časopisu Zemědělská škola. Do obdobné oblasti spadá spolupráce s IVP ČZU Praha, s ICV Mendelu, kdy školy poskytují prostor pro praxe budoucích učitelů a zmíněná pracoviště zase nabízejí školám užitečné semináře a pracovní setkávání pedagogů. Národní ústav pro vzdělávání je aktivní instituce v kontaktech se školami (podrobněji poinformují její zástupci). Asociace mimo jiné vítá od tohoto pracoviště všechny možnosti rozšíření uplatnění absolventů prostřednictvím různých oprávnění, kterými je žák vybaven v rámci školního studia (např. „jedové zkoušky“, viz. dále).

Mgr. Březina jako předseda Asociace dochází na jednání Školské komise Agrární komory ČR, zprostředkovává tak **komunikaci mezi školami a zaměstnavateli**. Agrární komora je vrcholným představitelem zaměstnavatelů a Asociaci těší zájem a shoda s jejím prezidentem Ing. Zdeňkem Janděskem, usiluje o dobrou spolupráci i na úrovni okresních AK.

Na závěr Mgr. Březina poděkoval všem za případnou požadovanou spolupráci, za všechny návrhy a nápady ze strany škol, které Asociace dál tlumočí. Výkonný výbor Asociace podporuje **setkávání rezortních škol** v kraji a to i setkávání se školami, které dosud nejsou členy Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.

VYSTOUPENÍ HOSTŮ

Ing. Emil Kříž, PhD., zastupující IVP ČZU Praha, poděkoval cvičným školám - středním odborným školám a středním odborným učilištím za podílení se na realizaci pedagogické praxe studentů IVP. V podzimním termínu se praxe zúčastnilo 31 studentů doplňujícího pedagogického studia - kombinovaného studia učitelství. Aktuálně probíhá na školách naslechová pedagogická praxe studentů bakalářského studia, jedná se o 20 studentů. Nejenom čeští studenti navštěvují cvičné školy, Institut vzdělávání a poradenství zařazuje prohlídku těchto škol i do programu zahraničních návštěv a stází studentů a pedagogů.

Jak už bylo zmíněno v listopadovém vydání Zemědělské školy, novým rektorem České zemědělské univerzity pro další čtyřleté období byl zvolen prof. Ing. Petr Sklenička, CSc., své funkce se ujme 1. 2. 2018.

Národní soustava kvalifikací je ve stavu udržitelnosti, jak informoval **Ing. Karel Opočenský** z NÚV Praha. Znamená to, že nevznikají nové profesní kvalifikace (kromě dvou) a pouze se revidují stávající. Sektorová rada, ve které působí, má na starosti 129 profesních kvalifikací. Problém je, že u některých nových profesních kvalifikací (PK) chybí autorizované osoby a nelze tedy ani skládat příslušné zkoušky. I ze statistického pohledu se počet autorizovaných osob snižuje a zkoušky tak mohou stagnovat. Naopak očekávají „rozběhnutí“ a velký zájem u PK - Obsluha motorovou pilou a Obsluha křovinořezu.

Více na webových stránkách Asociace:

www.asven.cz

Ze stejného pracoviště je i **Ing. Lenka Kovaříková**, která představila koncepční analytickou studii vypracovanou na podnět ministerstva školství. Oni se konkrétně věnovali skupině oborů 41 (zemědělství a lesnictví) a 43 (veterinářství a veterinární prevence). A jaký je současný stav? Rámcové vzdělávací programy podle studie vyhovují, provádějí se revize, je možno stále sdělovat připomínky. Podle dalších analýz zaměstnavatelé požadují odborné profesní dovednosti (širší spektrum), v posledních letech je požadavek i na měkké dovednosti (čtení s porozuměním, zodpovědnost, komunikační dovednosti...). A jak si stojí

absolventi u závěrečných zkoušek? Problém nastává u maturitních zkoušek - u matematiky a cizího jazyka.

Ministerstvo zemědělství žádá zařazení přípravy odborné způsobilosti I. a II. stupně pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin, tzv. „jedové zkoušky“ do výuky středních škol, a to u oborů: Rostlinolékařství, Agropodnikání, Vinohradnictví, Mechanizace a služby, Zahradnictví, Zahradník, Opravář zemědělských strojů, Zemědělec a farmář. Tento záměr podporuje i agrární komora. Z výsledků uváděné analýzy rovněž vyplývá, že školy nepodporují společné rámcové vzdělávací programy mezi obory (např. u Zahradnické výroby a Zahradnické práce - je to podobný obor ale rozdílná struktura žáků, následně absolventů), nechtějí ani RVP slučovat, chtějí zachovat jejich stávající strukturu.

Národní soustava kvalifikací, jak už zmiňoval kolega Opočenský, má velmi rozšířenou základnu profesních kvalifikací přes všechny úrovně. Dostali i pár podnětů k zařazení oborů kategorie L (Zemědělský podnikatel, Chovatel a jezdec koní, Operátor lesnických těžebně dopravních strojů). Byl by o jejich zařazení zájem? Děkuje školám za spolupráci a za všechny podněty „z terénu“.

Novým hostem na jednání byl **Ing. Jiří Horák**, předseda Školské komise AK ČR, zastupující zároveň i Svaz květinářů a floristů ČR. Vyslovil zájem o spolupráci s Asociací a vyjádřil podporu odborným školám. Ocenil působení tří členů Asociace ve Školské komisi AK ČR. V rámci školské komise byla vytvořena sekce školních statků a sekce výzkumu. Představil zpravodaj AGRObase (dvouměsíčník AK ČR) - i na tomto „poli“ formou psaných příspěvků mohou školy s agrární komorou spolupracovat. Na webových stránkách komory funguje kalendář akcí škol (zatím využívá 17 škol).

Ing. Horák se zmínil o odborných svazech - Svaz květinářů a floristů spolupracuje se zahradnickými školami, jeho členy je 17 zahradnických škol. Usilují rovněž o návrat výuky pozemků zpět do základních škol jako dobrou přípravu pro střední školy. A nejen to, z iniciativy Zemědělského svazu vznikly tzv. kulaté stoly, což je setkání škol, zaměstnavatelů a zástupců kraje - je to výzva pro všechny kraje.

Představitelé firmy Než zazvoní s.r.o. navštívili jednání Asociace už podruhé. **Mgr. Ing. Petr**

Soukeník posluchačům představil aktuální stav prací na rozsáhlém projektu jednotné marketingové strategie propagace zemědělského školství.

Cílem projektu je tvorba strategie pro ministerstvo zemědělství, která má napomoci popularizaci zemědělství, zemědělského školství. Cílem je rovněž i pomoc školám v oblasti náboru žáků. Závěry vycházejí z rozsáhlých výzkumů mezi žáky základních škol a jejich rodiči, žáky středních zemědělských škol, aktéry zemědělského vzdělávání i zástupci komerční sféry, podklady mají z marketingu na středních školách... Ze získaných dat vytvoří praktickou jednoduše uplatnitelnou strategii. Zemědělským školám připraví přehlednou příručku, nabídnou školení, návody, postupy, jak co nejlépe zvládat součásti náboru. Na vybraných školách bude také provedena pilotáž vhodných aktivit. Z jejich dosavadních výzkumů vyplynuly dva hlavní problémy, které obecně sužují zemědělství a zemědělské vzdělávání, a to stereotypizace a nedostatečné ovlivňování dětí v raném období, když vznikají zájmy a jejich další směřování.

DALŠÍ ÚKOLY

Členské schůzi předcházelo jednání Výkonného výboru Asociace, a proto **Mgr. Otakar Březina** seznámil přítomné s důležitými projednávanými body.

Opětovně požadují **jednotnou přijímací zkoušku** s jedním kolem přijímacího řízení, opětovně se připravuje výzva k **přehodnocení nařízení vlády** o soustavě oborů, které jsou povinny maturovat z matematiky. Shoda je v tomto směru i s agrární komorou a dalšími zaměstnavatelskými svazy, připravuje se podporující stanovisko k ústavní stížnosti, kterou podala část poslanců (zpochybňuje povinnou matematiku).

Vyslovili požadavek na **úpravu legislativních předpisů** novely vyhlášky o vzdělávání č. 13/2005 Sb. (kázeňská opatření) tak, aby mohli opět menší kázeňské přestupky (ale i pochvaly) udělovat učitelé odborného

výcviku (mistři) a vychovatelé.

Objevily se snahy a kroky ke vzniku **Pedagogické komory** jako samosprávné profesní organizace pedagogických pracovníků s povinným členstvím v této komoře. Výkonný výbor s tím nesouhlasí a domnívá se, že zájmy všech pracovníků školství jsou dostatečně zastupovány celou řadou školských asociací, včetně odborového svazu pracovníků školství.

Zásadním bodem k projednání Členské schůze se stalo členství Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru v Unii školských asociací (CZESHA). Asociace už nenachází při jednáních podporu u ostatních asociací, CZESHA je velmi roztržštěná, vadí i některá nesolidní jednání. Samostatnost Asociace by umožnila při vyjednávání vystupovat jako suverénní subjekt. **Členství v CZESHA** by bylo ukončeno k 1. 1. 2018.

Tajemnice Asociace paní **Libuše Zachová** informovala o členské základně, o odborných soutěžích škol a přednesla zprávu o hospodaření a návrh rozpočtu na příští rok. Asociace má 62 členů, novými členy je Střední odborné učiliště Uherský Brod a Střední škola sociální péče a služeb Zábřeh, zájem o členství od ledna 2018 projevilo i dalších pět škol.

Ministerstvo zemědělství prostřednictvím Asociace finančně podporuje odborné soutěže, v letošním roce si zažádalo a dostalo příspěvek 11 škol: v Lomnici nad Popelkou připravili opět soutěž Barvy jara a velikonoce, Zemědělec - krajinář s ekologickou tematikou se uskutečnil v Táboře, soutěž oboru Agropodnikání zase v Klatovech a Zemědělská olympiáda tradičně ve Frýdlantu, historicky nejstarší soutěží je Děčínská kotva, v Humpolci probíhala jízda zručnosti i Bramborový květ Vysočiny, o Šemíkovu podkovu se běželo ve Velké Chuchli, v Lanškrouně zase o Pohár ministra školství, výstavu jirinek a vazačskou soutěž měli v Hejnicích, stejně jako Hejnického dřevorubce.

DISKUZE A OČEKÁVÁNÍ

V následné diskuzi se hovořilo mj. o propagaci zemědělství, které není stále bráno příliš pozitivně. Zemědělský obor je viděn trochu jako podřadný, a přitom absolventi zemědělské školy mají pestrou škálu znalostí a dovedností a mohou najít velmi dobré uplatnění. Je třeba změnit obraz zemědělství v české společnosti, zemědělskému školství by pomohla větší celostátní propagace zemědělských škol, např. formou solidních objektivních reportáží. Ale celostátní kampaň je mimo možnosti Asociace, a proto další jednání s ministerstvem zemědělství a agrární komorou budou pokračovat.

A jaké hlavní úkoly čeká Výkonný výbor Asociace v příštím kalendářním roce?

- ❗ V rámci reformy financování regionálního školství je nutné zajistit dostatečnou výši nadtarifních složek platů, která je nezbytná pro personální zajištění výuky.
- ❗ U návrhu ministerstva školství pro financování autoškol je nutný konkrétní přesun finančních prostředků a možnost hospodaření s nimi.
- ❗ Dořešit systém financování kurzů pro získání svářečských oprávnění.
- ❗ Nastane nutnost posílení počtu nepedagogických pracovníků, kteří budou zajišťovat další nárůst administrativy ve školách.
- ❗ Je potřeba dořešit financování tříd, ve kterých je vyučováno více zaměření jednoho oboru, a to posílením hodnoty PHmax u takovýchto tříd.

- ❗ Sledovat, aby prostředky směřující do regionálního školství splnily avizovaný záměr srovnatelnosti platů pedagogických pracovníků s platy ostatních pracovníků s vysokoškolským vzděláním.
- ❗ Prosazovat jednotné přijímací zkoušky, a to v jednom termínu, výhledově je nahradit plošným testováním žáků 9. tříd základní školy.
- ❗ Požadovat přehodnocení nařízení vlády o soustavě oborů s povinnou maturitní zkouškou z matematiky.
- ❗ Podporovat začlenění výuky pro získání oprávnění v oblasti ochrany rostlin do RVP pro absolventy příslušných zemědělských oborů.
- ❗ Usilovat o úpravu zákonné normy tak, aby mohli kázeňská opatření používat i učitelé odborného výcviku a vychovatelé na domovech mládeže.

Jednání Členské schůze bylo velmi podnětné, přineslo nové informace, podněty, jistě i spokojenost z dílčích úspěchů. Na závěr všem zájemcům nabídla ředitelka hostitelské školy PaedDr. Dobešová prohlídku školy a školního statku. Termín příštího jednání Výkonného výboru Asociace byl předběžně stanoven na 21. 3. 2018 do prostor Vyšší odborné školy a Střední odborné školy Břežnice.

Ostatní informace a kontakty najdete na www.asven.cz

NOVOJIČÍNSKÉ JUBILEUM

TEXT RNDR. JIŘÍ TRÁVNÍČEK | FOTO JIŘÍ BĚLOHLAV, STŘEDNÍ ŠKOLA ZEMĚDĚLSKÁ A VETERINÁRNÍ LANŠKROUN

Počátkem října oslavila Střední škola technická a zemědělská v Novém Jičíně mimořádné výročí: již 150 let se zemědělci vzdělávají ve školním areálu v Novém Jičíně – Žilině.

Pro návštěvníky oslav byla v areálu školy po dva dny připravena prohlídka školy s výstavou historických materiálů a staré i moderní techniky, s ukázkami současné práce školy i atrakcemi pro děti.

Slavnosti byly zahájeny shromážděním za účasti ministra zemědělství, představitelů kraje a města, absolventů prvního poválečného maturitního ročníku, ředitelů základních a středních škol, spolupracujících firem a dalších vzácných hostů. V pátek dopoledne školu navštívily hlavně děti z mateřských a základních škol, odpoledne a v sobotu se areál otevřel pro veřejnost. Učitelé a žáci školy přivítali především mnoho absolventů a bývalých učitelů, pro které byl na páteční večer připraven večírek.

Díky spolupracujícím partnerům byl program v areálu skutečně pestrý. Pamětníci ocenili výstavu

historických dokumentů, které byly zapůjčeny z okresního archivu. Výstava historických i moderních strojů byla přehlídkou pokroku, kterým zemědělská technika prošla. Nafukovací skluzavka ve tvaru kombajnu, minizoo hospodářských zvířat, dálkově ovládané modely traktorů nebo projížďka traktorem skutečným – to vše zajímalo především menší děti. Nechyběl prodej regionálních potravin. Především však byly slavnosti místem setkávání lidí. Bývalí žáci i zaměstnanci přišli zavzpomínat na léta strávená ve škole a potkat se s přáteli.

Škola na svém místě působí již od roku 1866, kdy hospodářský spolek v Novém Jičíně zřídil v bývalém statku v Žilině rolnickou školu. Od roku 1875 se zařízení stalo zemskou střední školou s tříletým studiem, které bylo od roku 1882 zakončováno maturitní zkouškou. Vyučovacím jazykem byla němčina, protože Nový Jičín byl tehdy centrem Kravařska s převážně německým obyvatelstvem. O rozvoj školy se zasloužil především Karl

G. Kolb (ředitel 1869–1905). Původní budovy hospodářského statku, z nichž některé slouží škole dodnes, byly adaptovány a další byly postaveny jako např. chemická laboratoř, zemědělská laboratoř a semenářská kontrolní stanice, zimní škola, skleník, meteorologická stanice, hospodářské zázemí. V areálu působila i samostatná hospodyňská škola.

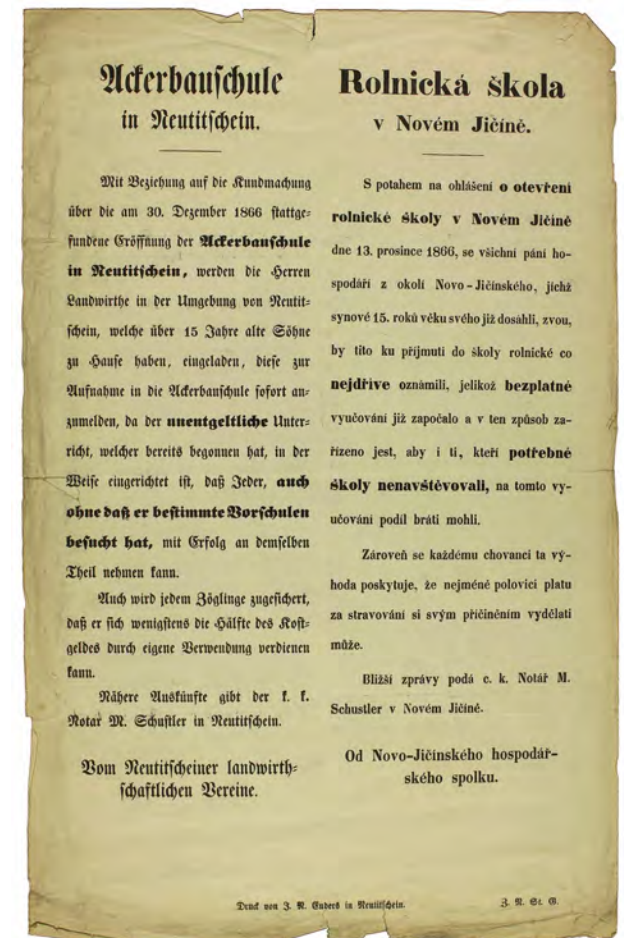
Na škole studovali žáci nejen z Moravy, Slezska, Čech a Slovenska, ale i z celého tehdejšího Rakouska-Uherska a dalších zemí. Na škole také působil od roku 1875 německý studentský a absolventský spolek Ceres, jehož činnost dodnes pokračuje při vysoké škole v Nürtingenu v Německu.

V roce 1938 po záboru Sudet se Novojičínsko stalo součástí Německa. Bylo rozhodnuto o přemístění školy do Opavy a tam probíhalo vyučování do roku 1945. Konec války a následný odsun německého obyvatelstva znamenal ukončení činnosti německé zemědělské školy.

V Žilině u Nového Jičína byla zemědělská škola obnovena již koncem roku 1945. Velkou zásluhu na zprovoznění zchátralého areálu a na zahájení výuky měl Ing. Antonín Svoboda, první ředitel české Rolnické školy. Se změnami společnosti se měnily i požadavky na zemědělské vzdělávání. Rolnickou školu vystřídala škola mistrovská a učňovská, měnila se délka studia, vznikla a záhý i skončila škola hospodyňská, probíhaly zimní kurzy. Od roku 1958 bylo zavedeno jednotné čtyřleté maturitní studium, které s menšími či většími úpravami učebního plánu existuje dodnes jako studijní obor Agropodnikání.

V sedmdesátých letech minulého století byly asanovány mnohé předválečné a starší stavby. Na jejich místě vyrostla nová zařízení – tělocvična, internát, sportovní areál. Další přístavby učeben a dílen proběhly v posledních dvaceti letech. K zemědělským třídám postupně přibývaly další přírodovědné a technické učební i studijní obory. Dnes škola působí na dvou hlavních pracovištích v Novém Jičíně a v Šenově u Nového Jičína a navštěvuje ji téměř 600 žáků.

Přejme druhé nejstarší střední zemědělské škole na Moravě dalších úspěšných 150 let.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ – PROBLÉM NEBO NADĚJE?

TEXT ING. MILAN TEKSL, ŠRÚTKOVA EKOLOGICKÁ FARMA BENEŠOV, OKRES PELHŘIMOV

Pominula doba tvrdého vzájemného napadání se zastánci konvenčního a zastánci ekologického systému hospodaření. Domnívám se, že nastává určitý vzájemný respekt. Zemědělská velkovýroba prezentovaná až na výjimky chemizovanou agrotechnikou zajišťuje prakticky v plném rozsahu potřebu potravin. V tom ji ekologičtí zemědělci konkurovat nemohou. Proč? Protože jejich podíl na obhospodařované půdě představuje cca pouhou desetinu, dále zde přes 50 % zaujímají trvalé travní porosty, hektarové výnosy jsou dost hluboko pod celostátním průměrem. Hospodaření za podmínek absence chemických vstupů je mnohem náročnější a někteří ekofarmáři tuto situaci neumí správně řešit. Schopní hospodáři dosahují plně srovnatelných výsledků na úrovni konvenční. Účelu neprospívají někteří tzv. poradci v oblasti ekologického zemědělství, kteří populisticky nesprávně interpretují odborné záležitosti. Mnozí dokonce tvrdí, že stačí uvolňování živin z matečních hornin a hnojení není vůbec potřebné. K této problematice se ale vyjádřím blíže až v příslušné kapitole. Odborný poradce se nemá prezentovat jako představitel politické strany před volbami. Populizmus není správná cesta. Trvalá důvěra je založena na pravdivých informacích. Konkurenční předností ekologického systému je pravděpodobnost

postupného snižování škodlivých reziduí v bioproduktech. Množství reziduí bývá v nepřímé úměře k počtu roků trvání systému. V současné době u většiny podniků se jedná o dvacet i více let. Veřejnost je zaměřená pouze na bioprodukty a jejich kvalitu, ale vše začíná v péči o krajinu jako celek. Přece kvalitu života neovlivňují pouze potraviny. Polní výroba je součástí všech vnějších vlivů. Patří sem hospodaření vodou v daném území, protierozní opatření, podpora diversity rostlinných a živočišných druhů, mikrobiální život, prvky ekologické stability krajiny. Toto vše je součástí plnohodnotného ekologického zemědělství. Je nutno přiznat, že tomu tak v praxi vždycky není. Ale ani v zahraňiči jsem neviděl biofarmy naprosto dokonalé. Ve Švýcarsku, Rakousku, Německu, Anglii, všude jsme našli, a to i na vzorových farmách, dílčí nedostatky. Ale nikdy to nebyly, a ani v našich podmínkách nejsou, přestupky zásadní. Především je důležité dodržování zákazu použití syntetických průmyslových hnojiv a pesticidů. I proto každá ekologická farma nejmeně jednou za rok projde povinnou kontrolou předem ohlášenou a jednou nebo více kontrolami předem neohlášenými. Prověřuji se doklady prvotní i účetní evidence, prohlídka porostů, chovy zvířat, sklady i vše další, co s hospodářstvím souvisí. Teprve na

základě pozitivního výsledku obdrží farma certifikát, který umožní prodej pod značkou bioprodukt. Kromě toho existuje neformální kontrola. To jsou sousedi, chalupáři, víkendoví hosté. Ti všechno vidí a taky se často ptají. Velmi stručná charakteristika snad stačí. Nyní se zaměřím na odbornou problematiku, která je nejčastěji kritizována a může být příčinou mnohých problémů. Ekologické chovy zvířat neprovází výrazná rizika, a proto se budu věnovat polní produkci, která je dle mého názoru limitující. Odpovídají tomu i mnohé kritické připomínky veřejnosti laické i odborné.

VÝŽIVA ROSTLIN A HNOJENÍ PŮDY

Existuje několik základních pravd:

- 1) Každou sklizni se z půdy odčerpává značné množství živin.
- 2) Velký podíl živin se formou finální produkce nenávratně exportuje mimo podnik.
- 3) Platí zákon minima. To znamená, že výnos limituje faktor, který je v minimu. Pokud někdo tvrdí, že ekologický zemědělec nemusí svá pole hnojit, dělá systému medvědí službu.

Aplikace těchto myšlenek by vedla k postupnému snižování některých prvků úrodnosti půdy a ke klesajícím výnosům. Jsme v tržním prostředí, a proto nezbyvá než realizovat

opatření ke zvyšování výnosů. A tak platí, že hnojení je nezbytné jak v konvenčním, tak v ekologickém zemědělství. Rozdíl je v použitých druzích hnojiv a jejich množství. To, co tvrdím, je v souladu se směrnicemi o ekologickém zemědělství.

V ekologické formě hospodaření tvoří základ hnojiva statková. Obsahují všechny makroelementy, mikroelementy, a především jsou základem pro tvorbu humusu. Výzkum i praktické zkušenosti potvrzují, že každoročně je třeba na každý hektar orné půdy dodat minimálně 10 tun tohoto hnojiva, čili jednou za 4 roky 40 tun. Vyhnojit každoročně 25 % orné půdy. Proto je nezbytné mít aspoň 1,5 VDJ na 1 ha orné půdy. Naplňuje se tak staré pravidlo „půda živí skot a skot živí půdu.“ Vyrovanou bilanci lze řešit zařazením plodin na zelené hnojení. Doporučuji se i komposty, ale zde je třeba zvážit ekonomiku jejich výroby. Přínosné jsou posklizňové zbytky po vojtěšce a dalších jetelech. Pokud jsou tyto vikvovité druhy ve struktuře plodin zastoupeny aspoň 20 %, máme vystaráno.

Nyní k jednotlivým makroelementům. **DUSÍK** – je nazýván faktorem hojnosti. Ekologický farmář nesmí použít žádné průmyslové dusíkaté hnojivo, protože všechna pochází ze syntetických průmyslových procesů. Přesto nejde o žádný handicap. Když si spočítáme množství N dodaného v hnoji, produkci v nádorkových bakteriích jetelů a luskovin (při odpovídajícím zastoupení v osevním plánu), zjistíme, že bilance je vyrovnaná. Přitom uvolňování N z organických forem je postupné v závislosti na biologické aktivitě půdy. A proto taky nedochází k ohrožení podzemních vod dusičnany. **FOSFOR** – je považován za faktor plodnosti. Naše půdy většinou vznikly na horninách s nedostatkem tohoto prvku. Rovněž ve statkových hnojivech je málo zastoupen. V kyselých půdách dochází k jeho chemickým přeměnám na formy obtížně pro rostliny přijatelné až na nepřijatelné. Jako příklad poslouží přeměna dihydrogen fosforečnanu vápenatého (superfosfát) na blokovanou formu železem či hliníkem: $\text{Ca}(\text{H}_2\text{PO}_4)_2 + \text{Fe}_2\text{O}_3 = 2\text{FePO}_4 + \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2\text{O}$. Kdysi se tomu říkalo zvrhávání fosforu. Přesně to vyjádřil prof. Cook z Výzkumné stanice Rothamsted při návštěvě naší republiky v roce 1968. Na dotaz o předzásobním hnojení superfosfátem odpověděl: „Je to plýtvání penězi, protože máte kyselé půdy.“ Ekologický zemědělec

superfosfát použít nesmí, protože při jeho výrobě se rovněž uplatnil chemický syntetický proces. Ale pro doplnění živin může aplikovat přírodní surovinu mletý fosfát. Rovněž pro jeho lepší využití je třeba vytvořit vhodné půdní podmínky. To znamená na kyselejších půdách vápněním zlepšit pH a dostatečným organickým hnojením podpořit biologickou činnost půdy. Potom probíhají tyto chemické reakce: $\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 = 2\text{CaHPO}_4 + \text{CaCO}_3$. Z trojsytné formy aniontu fosforečnanu, která je pro rostlinu obtížně přijatelná, vzniká forma hydrogenfosforečnanu vápenatého, jehož přijatelnost je lepší. Ale proces může taky pokračovat dál následovně: $2\text{CaHPO}_4 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 = \text{Ca}(\text{H}_2\text{PO}_4)_2 + \text{CaCO}_3$. Nyní se vytvořila forma pro rostlinu nejlépe přijatelná. Pokud není tento aniont rostlinou přijat, může pokračovat další chemická reakce: $\text{Ca}(\text{H}_2\text{PO}_4)_2 + \text{CaCO}_3 = \text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2 + 2\text{H}_2\text{CO}_3$. Z uvedeného vidíme, že reakce se mohou stále dokola opakovat. Rostliny tak mají stále k dispozici všechny tři formy přijatelného fosforu. Samozřejmě, že půdní chemie je mnohem složitější než toto charakteristické vyjádření. **DRASLÍK** – faktor sladkosti. Mateční horniny mají často dobrý obsah draslíku. Navíc v 50. až 80. letech minulého století se na základě dohod RVHP do naší země dováželo značné množství draselných hnojiv z Polska a bývalé NDR. Tato hnojiva byla poměrně levná. Tím se v půdách vytvořila dostatečná zásoba. Mnohde tolik, že rostliny přijímaly tuto živinu luxusně natolik, že se potraviny nebo krmiva projevovaly toxicky. Pokud je v některých půdách zásoba malá, může ekozemědělec aplikovat povolené chemicky neupravené draselné soli. **VÁPŇÍK** – jeho funkce je mnohostranná. V ekologickém systému je povoleno používat mleté přírodní vápence, případně dolomitické vápence za účelem doplnění **HOŘČÍKU**. V závěru připomínám: Hnojíme půdu a půda vyživuje rostliny. Rostliny nehnojíme. To někdy dělají konvenční zemědělci, pokud například použijí močovinu jako mimokořenovou výživu na list. V tom případě je po elektrolytické disociaci přijímán průduchy listů aniont NH_2 . Podmínkou pro použití povolených průmyslových hnojiv je malá půdní zásoba dané živiny, kterou prokáže laboratorní výsledek agrochemického zkoušení půdy. Teprve potom a na základě souhlasu kontrolní organizace může dojít k aplikaci hnojiv.

PLEVELE

Největším nepřítelem ekologického zemědělce může být intenzivní zaplevelení orné půdy. I my jsme na naší farmě tuto hrůzu poznali. Známe i případy psychického nezvládnutí. Při pohledu na plochy silně zaplevelené farmáři nevydrželi a vrátili se zpět ke konvenčnímu systému. Ten, kdo vydržel první rok až dva roky, zjistil, že situace v zaplevelení postupně směřuje k naději na řešení. Jakmile se na pozemku léta užívají herbicidy a náhle se od nich odejde, dochází k situaci, že půdní zásoby semen plevelů se snaží využít situaci a druhově se zachránit (toto je samozřejmě myšleno symbolicky). Podmínkou je nedělat chyby v agrotechnice. Plevel rolníka vždy provázely. Rozhodující jsou druhy plevelů a intenzita zastoupení. Za čtvrtstoletí naší farmy máme vytypovány 2 rozhodující druhy. Je to pýr plazivý a pcháč oset. Řešení: pýr jsme redukovali na přijatelnou míru pomocí hustěji založeného porostu pelušky jarní na semeno. Rychlým růstem jej zastínila a zeslabila natolik, že příští rok se stal bezvýznamným. U nově získaných pozemků nám pomohlo pěstování pohanky. On už její latinský název má v sobě významově zakódováno „požírač pýru“. Snad nejtěžším protivníkem se stal pcháč oset. Z hlediska biologického je pcháč nejvíce oslaben v době tvorby květních pupat. Tam je nejvhodnější mechanická likvidace. Ale to si dnes může dovolit málokdo. Nám se osvědčila tříletá jetelotráva. Podobně účinné, a to na plevely obecně platí, se prokázalo pěstování jetele pesrkého. Ten rychle roste a v roce výsevu dává 2 až 3 seče. Na jednom pozemku došlo k biologickému způsobu řešení. Pcháč byl silně napaden rzí vonnou natolik, že byl jeho výskyt v dalším roce ojedinělý.

Komplexní řešení redukce plevelů spočívá ve vhodném osevním postupu. Ten řeší nejen tuto problematiku, ale i všechny další záležitosti. Úrodnost půdy počínaje, zajištěním krmivové základny, a nakonec i ekonomické ukazatele. Ve struktuře plodin musí být v potřebné míře zastoupeny vikvovité druhy (jetele, luskoviny), obiloviny by neměly přesáhnout 50 % podíl, rovněž meziplodiny na zelené hnojení jsou součástí racionální polní výroby. Jako velmi výhodné se nám potvrdilo zakládání porostů luscoobilných směsí na zrna na úkor čistých obilovin. Rovněž při volbě píce dáváme přednost jetelům s příměsí trávy (vhodný

je jilek mnohokvětý) na dva užitkové roky. Dva roky těchto pícnin mají vyšší odplevelující účinek a krmivo přítomností travního druhu je pro zvířata chutnější než z čistých jetelů. Struktura plodin musí nejdříve zajistit požadavky chovů. Pěstování obilovin ve větším množství není výhodné z hlediska úrodnosti půdy. Rovněž finanční efekt při prodeji je daleko výhodnější u jiných druhů - luskoviny, brambory a pohanka.

Příklad osevního postupu pro oblast Vysočiny

- I. hon Jetelotráva
- II. hon Jetelotráva
- III. hon Ozimá obilovina (pšenice nebo špalda) po sklizni meziplodina na zelené hnojení (hořčice nebo svazanka)
- IV. hon Pohanka
- V. hon Hrách, po sklizni meziplodina na zelené hnojení (viz hon III.)
- VI. hon Brambory
- VII. hon Jarní obilovina s podsevem jetelotrávy

Tento osevní postup nemusí být absolutně dodržován. Naopak umožňuje dílčí záměny plodin i zařazení jiných druhů při dodržení běžně známých obecných zásad.

Úspěšnost v hospodaření v ekologickém systému je podmíněna mnohými faktory. V první řadě skutečným zájmem (nikoliv chvilkovým poblouzněním), dále pracovitostí, následují odborné znalosti a stálé získávání nových poznatků. Nezbytné jsou organizační schopnosti. A pokud farmáři nechybí zdraví, potom může být velmi úspěšný k prospěchu svému i společnosti.

Kdo je ochotný a schopný dodržovat zásady dobrého hospodaření, má naději na úspěch. A ten nemusí být malý. V opačném případě radím, zůstaňte v systému konvenčním. Ušetříte se zklamání a nebudete poškozovat nadějnou pověst systému ekologického. To je odpověď na otázku v názvu článku.

Závěrem jednu zkušenost pro vyučující. V době, kdy jsem působil na dnešní České zemědělské akademii v Humpolci, jsem vycházel z pravděpodobnosti, že většina budoucích absolventů bude pracovat častěji v provozech konvenčních. Proto jsem zvolil výuku konvenčního systému a ten doplňoval odlišnostmi zemědělství ekologického.

Píšeš?
PUBLIKUJ!

www.agriculturejournals.cz

DO NOVÉHO ROKU DIGITÁLNĚ

TEXT A FOTO HELENA DVOŘÁKOVÁ, VYDAVATELSTVÍ PROFI PRESS S. R. O.

Jako vydavatelství odborných zemědělských novin a časopisů pod názvem Profi Press fungujeme již přes dvacet let a v našem portfoliu jsou časopisy, noviny a odborné publikace, které dnes připravuje téměř 80 kolegů v redakci v Praze, Brně a Nitre. Nicméně historie časopisů, které v současnosti patří vydavatelství, je mnohem starší. Nejstarším publikovaným tiskem je Československý zemědělec, který poprvé vyšel v roce 1919. Připravujeme především zemědělské tituly, ale také u nás najdete časopisy pro veterinární lékaře, zahradníky a floristy a časopisy pro města a obce.

Příprava časopisů se mění. Zvyšují se požadavky na práci redaktorů, grafiků, tiskneme na kvalitnější papír, zjednodušili jsme objednávání předplatného, zkrátka, nová doba přináší nové požadavky. Novým trendům se stále přizpůsobujeme. Postupným vývojem se tak i ke každému časopisu vytvořily webové stránky, které bezesporu svým čtenářům dokážou rychle poskytnout aktuální informace. K webům se poté připojily projekty, jako je elektronický newsletter, k jehož odběru se může každý zdarma přihlásit, a získá tak denní zpravodajství přímo do e-mailu. Vytvořili jsme mobilní aplikaci ke stažení do telefonu. Již přes dva roky běží projekt internetové televize TV Zemědělec s rozsáhlým spektrem pořadů od odborných diskusí po reportáže, přenosy akcí s každodenním přehledem zemědělských televizních novin.

PO STO LETECH JINAK

Během letošního roku jsme se pustili do příprav zatím jednoho z největších a nejnáročnějších projektů vydavatelství, které přinesla nová doba. Rozhodli jsme se, že svým čtenářům poskytneme možnost číst vybrané tituly nejen tištěné na papíře, tak jak byli zvyklí doposud, ale také elektronicky. Bez jednoho roku, tedy téměř po sto letech od prvního vydání tištěného Československého zemědělce, si můžete od ledna 2018 přečíst zemědělské noviny digitálně. Současný nástupce původního Československého zemědělce, dnešní týdeník Zemědělec bude k dispozici svým předplatitelům tištěné verze v digitální podobě od 1. 1. 2018.

A nebude sám, z širokého portfolia časopisů, které pro vás tiskneme, jsme pro elektronickou verzi připravili také další nejčtenější tituly: Farmář, Úroda, Náš chov, Mechanizace zemědělství a slovenský týdeník Rolnícke noviny. Z časopisů pro města a obce je to Moderní obec, Komunální technika, Odpady, Energie 21, pro veterináře časopisy Veterinářství a Veterinární klinika, ze zahradnických časopisů Zahradnictví.

CO TO ZNAMENÁ A JAKÝ JE POSTUP?

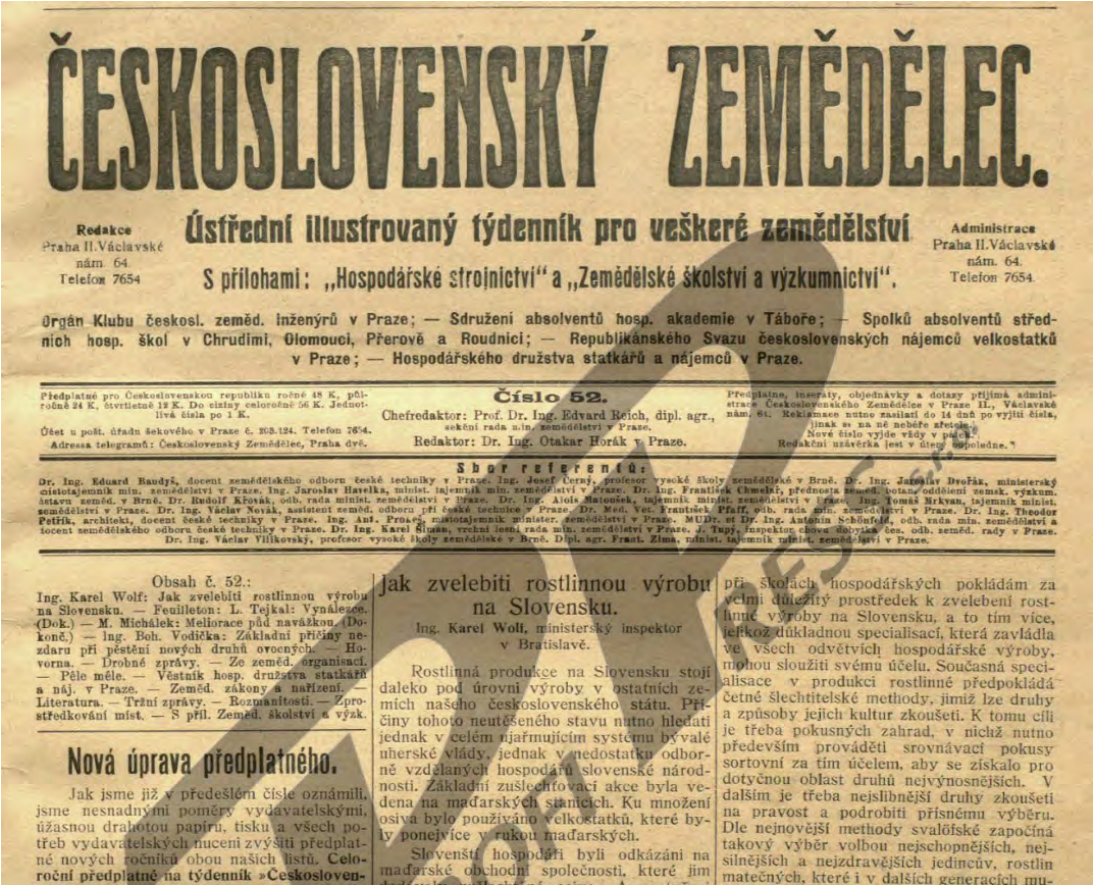
Každý předplatitel tištěného předplatného některého z časopisů či novin vydavatelství obdrží e-mailem přístupové heslo pro přihlášení do digitální čtečky. Neplatí nic navíc, verze digitálního předplatného je pro předplatitele tištěného časopisu zdarma. Všechny tituly, které má předplatitel objednané a jsou k dispozici v elektronické verzi, se zobrazí ve čtečce. Pod svým uživatelským účtem budou mít čtenáři k dispozici přehled všech časopisů a novin, které si objednali. Tyto tituly zůstanou pro uživatele archivované v jeho účtu a může se k nim libovolně znovu vrátit.

Pro ty, co nemají objednané tištěné předplatné, a tudíž nezískají automaticky přístup do digitálního archívu časopisu, existuje možnost koupit si samostatné digitální předplatné. Nabízí tak možnost kdykoliv a kdekoliv získat aktuální zpravodajství, odborné články a firemní reportáže přímo do svého počítače, tabletu či mobilu. Uživatelsky přívětivé prostředí umožní číst text, prohlížet fotografie, upravovat velikost stránek, vyhledávat podle klíčových slov nebo číst texty v samostatném zobrazení.

Nemusíte nic stahovat ani instalovat. Stačí jen pár kliknutí. Pod svým účtem získáte vlastní elektronickou knihovnu s vybranými časopisy. To vše naleznete od Nového roku na webu profipress.cz

Vydavatelství si klade za hlavní cíl informovat, vzdělávat a inspirovat zemědělskou veřejnost. Střední školy jsou základem pro vytváření široké a vzdělané zemědělské skupiny. Proto již řadu let školám a jejich studentům nabízíme 50% slevu na tištěné předplatné.

Přejeme vám hodně úspěchů v novém roce.

Příští číslo vychází 19. ledna

www.zemedelskaskola.cz

www.uzei.cz